

Militærhistorie

Krigsteoretiske overvejelser. Belyst med eksempler fra renæssancen

(https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/3816/5364/8076/Skaermbillede_202205-27_kl._12.40.58.png)

(https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/3816/5364/8076/Skaermbillede_202205-27_kl._12.40.58.png)

()

Forfatter: Jørgen Seit Jespersen.

Titel: Krigsteoretiske overvejelser. Belyst med eksempler fra renæssancen

Forlag: Multivers.

Antal sider: 246.

Vejl. pris: 300 kr.

Anmeldt af: Simon Papousek.

Rating: 3.

Jørgen Seit Jespersen er cand phil i forhistorisk arkæologi og lektorbedømt i videnskabsteori. Senest har han været tilknyttet et forskningsprojekt – *War, Defence and Aristocracy* – på Nationalmuseet. Projektet gik blandt andet ud på at finde et videnskabeligt begrebsapparat, som fungerede universelt, og som kunne trækkes frem til brug for forståelsen af krig i fortiden og i nutiden. *Krigsteoretiske overvejelser* er dog ikke resultatet af det projekt, men snarere essensen af projektet.

Der bliver ikke gået arkæologisk til værks i bogen *Krigsteoretiske overvejelser*. Derimod bliver fremgangsmåden videnskabsteoretisk og (krigs-/militær-) historisk. Bogen er således lige dele videnskabsteori med gode indføringer i de valgte teorier og de begrebssæt, der identificeres heraf og lige dele historiske fremstillinger. Primært af renæssancens krigsførelse og militære formåen herunder dets udvikling på slagmarken og den politiske scene.

Seit Jespersen benytter både skriftelige kilder for at give et indblik i renæssancens militære tænkning, og konkrete slag og kamphandlinger som cases. De skriftelige kilder er primært Niccolò Machiavellis *Krigskunsten* fra 1520 og Peder Månssons *Strids-konst och Strids-lag* fra 1524, samt med hyppige henvisninger til Vegetius' militære tanker i *Epitoma Rei Militaris* fra 380 e.Kr. Det er ikke et tilfælde at netop Vegetius drages frem i denne sammenhæng. Vegetius var op gennem middelalderen en af de fremtrædende militære tænkere og teoretikere som blandt andre Kong Henrik den Femte af England studerede, og som var med til at forme kongen som feltherre. De slag der gennemgås i bogen, og fungerer som cases, er med den spanske Gonzalo de Cordova i dennes italienske felttog og den danske Johan Rantzau og hans felttog under Grevens Fejde. Begge felttog gennemgås med godt overblik, indsigtfuldt og med en kort introduktion til de to personer.

Forfatteren fremdrager ligeledes fire teoretikere, som danner den videnskabsteoretiske linse, hvorigennem ovenstående betragtes: Carl von Clausewitz, militærhistorikeren Sir John Keegan og antropologen Lawrence H. Keeley. Endelig indtager den franske Michel Foucault og dennes brug af begreberne 'magt', 'ret' og 'straf' også en plads. Resultatet af dette valg udmønter sig i seks universelle elementer, som findes i krig til alle tider: Magt, strategi, taktik, logistik, kommunikation og kamp. Disse elementers indbyrdes relation benævnes af Jørgen Seit Jespersen som 'Strukturationen'.

De seks universelle elementer bliver den udlagte rettesnor, som forfatteren efterfølgende med et nøjsomt godt og klart sprog definerer, således at læseren er klædt på til at forstå, hvordan disse kan bruges til gennemgangen af Cordova's og Rantzau's meritter på slagmarken. Afslutningsvis anbefaler forfatteren sin videnskabsteoretiske model til lignende studier.

Ud over disse to videnskabsteoretiske og historiske spor suppleres der med en fokusering på en række oplysninger om lejesoldaternes funktion i hæren – eller *Landsknægte* som de også benævnes. Renæssancen var en militær brydningstid i den forstand, at nye våben var kommet frem til slagmarken og stillede nye krav til soldatens træning og uddannelse. Krudtets frembringelse

og de våben som blev udviklet – kanoner og geværer – skulle ikke blot forfines i værkstederne og gøres holdbare. Skytten der betjente dem skulle også uddannes. Det var et møjsommeligt arbejde at betjene disse våben, der var klodsede og besværlige at bruge, fordi deres sigtbarhed var mere eller mindre tilfældig. Men effekten var ikke til at komme udenom: Krudtet var kommet for at blive, og nu handlede det om at raffinere det.

Det er generelt en bog med mange kvaliteter. Det er ikke en typisk dansk bog, idet renæssancens krigsførelse og kunst ikke er et fremtrædende tema hos særlig mange fagbogsforfattere. I hvert fald ikke noget der kan fylde en hel bog. Den kan med fordel læses med forskellige briller, uanset om det er renæssancen, de krigshistoriske eller militære nedslag, eller dens videnskabsteoretiske sigte, som læseren ønsker at fokusere på.

Desværre skæmmes bogen af en del stavefejl, hvor en lidt nærmere korrekturlæsning ville have været på sin plads. Det er ikke noget, jeg normalt tillægger den store betydning for læseoplevelsen som helhed, men i dette tilfælde blev jeg desværre negativt overrasket. Dette skal dog ikke tage et overordnet positivt indtryk fra bogen.

